

70298 - İki namazı birleştirirken (cem ederken) iki ezân ve iki kâmetin hükmü nedir?

Soru

İki namazı birleştirirken (cem ederken) iki ezân ve iki kâmetin hükmü nedir?

Detaylı cevap

İslâm âlimleri, birleştirilen iki namaz için iki ezan ve iki kâmetin hükmü konusunda ihtilaf etmişlerdir. Bu konudaki görüşlerden doğru olanı; birleştirilen iki namaz için bir ezan okunması ve her namaz için bir kâmet olmak üzere iki kâmet getirilmesidir.

Bu, Hanefîler ve Hanbelîlerin görüşü olup Şâfiîler de bu görüşe dayanmışlardır. Bazı Mâlikîler de bu görüştedirler.

Bu konuda "el-Mevsûatu'l-Fıkhıyye"; c: 2, s: 370'e bakınız.

Bunun delili şudur:

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in Vedâ haccında sâbit olan filinde o, öğle namazı ile ikinci namazını Arafat'ta cem-i takdim olarak bir ezan ve iki kâmetle kıldırmıştır. Yine, Müzdelife'de akşam namazı ile yatsı namzını cem-i tehir olarak bir ezan ve iki kâmetle kıldırmıştır.

Câbir b. Abdullah'tan -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in Vedâ haccını vasfederken şöyle demiştir:

ثُمَّ أَدَّنَ ثُمَّ أَقَامَ فَصَلَّى الظُّهَرَ ثُمَّ أَقَامَ فَصَلَّى العَصَرَ وَلَمْ يُصَلِّ بَيْنَهُمَا شَيْئًا ... حَتَّى أَتَى المُرْدَلِفَةَ فَصَلَّى بِهَا. [رواه مسلم]
المَغْرِبَ وَالْعِشَاءَ بِأَذَانٍ وَاحِدٍ وَإِقَامَتَيْنِ.

"... Sonra ezan okundu, sonra kâmet getirildi. Ardından öğle namazını kıldırdı. Sonra kâmet getirildi, ardından ikinci namazını kıldırdı. İki namaz arasında hiçbir şey (sünnet namaz)

kılmadı. Ta ki Müzdelife'ye gelince, orada akşam namazı ile yatsı namazı bir ezan ve iki kâmetle kıldırdı." (Müslim; hadis no: 1218)

İlmî Araştırmalar ve Dâimî Fetvâ Komitesi'ne:

"Bazı fakihler: Yağmurlu havada akşam namazı ile yatsı namazı iki ezanla kılınır, demişlerdir. Bunun hükmü nedir?"

Diye sorulmuş, bunun üzerine o şöyle cevap vermiştir:

Sünnet olan; bir kimsenin, yolculuk, hastalık ve mukimlik halinde yağmur yağması gibi iki namazı cem etmeyi mübah kılan bir gerekçe bulunduğu takdirde akşam namazı ile yatsı namazını bir ezan ve iki kâmetle birleştirerek kılmasıdır. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in fiili gereği, sahih ve açık sünnetin delâlet ettiği şey, budur." ("İlmî Araştırmalar ve Dâimî Fetvâ Komitesi Fetvâları"; c: 8, s: 142)

Değerli âlim Muhammed b. Salih el-Useymîn -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Bir kimse iki namazı cem ederken, birinci namaz için ezan okur, her bir farz namaz için de kâmet getirir. Bu hüküm, şehirde olmayıp şehir dışında olursa böyledir. Eğer şehirde ise, şehirde okunan ezan yeterlidir. Bu takdirde her namaz için kâmet getirir.

Bunun delili, Sahih-i Müslim'de Câbir'in hadisinde sâbit olduğna göre Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- Arafat'ta ezan okundu, sonra kâmet getirildi, ardından öğle namazını kıldırdı. Sonra kâmet getirildi, ardından ikinci namazını kıldırdı. Aynı şekilde Müzdelife'de de önce ezan okundu, sonra kâmet getirildi, ardından akşam namazını kıldırdı, sonra tekrar kâmet getirildi, ardından da yatsı namazını kıldırdı." ("eş-Şerhu'l-Mumti"; c: 2, s: 78-79)

Ezan ve kâmetin hükmüne gelince, her ikisi de farzı kifâye'dir. Cemaat için içlerinden birisinin ezan okuması ve kâmet getirmesi yeterlidir. Cemaatin hepsinden bu istenmez.

Nitekim değerliâlim Muhammed b. Salih el-Useymîn'in -Allah ona rahmet etsin- yukarıda geçen sözünde açıklandığı üzere, eğer cemaat şehirde iseler ve müezzinler de mescitlerde ezan okumuşlarsa, bu onlar için yeterlidir ve her namaz için kâmet getirirler.

Yine değerli âlim Muhammed b. Salih el-Useymîn -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Ezan ve kâmet farz olduğuna delâlet eden delil ise; Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in birçok hadiste ezan okunmasını ve kâmet getirilmesini emretmesi, onun mukimlik ve yolculuk hallerinde buna devam etmesidir. Çünkü namaz vakti, genellikle ancak ezan ve kâmetle bilinir. Maslahat da bu ikisiyle tayin edilir. Ayrıca ezan ve kâmet, İslâm'ın açık şiârlarındandır..."

Ezan ve kâmet, mukim ve yocular için farzdır. Bunun delili şu hadistir:

أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِمَالِكِ بْنِ الْحُوَيْرِثِ وَصَحْبِهِ: إِذَا حَضَرَتِ الصَّلَاةُ فَلْيُؤَدِّنْ لَكُمْ أَحَدَكُمْ. [1]
[متفق عليه]

"Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-, Mâlik b. el-Huveyris ve arkadaşlarına şöyle buyurdu:

- Namaz vakti girdiğinde biriniz size ezan okusun." (Buhârî ve Müslim)

Mâlik b. el-Huveyris ve arkadaşları, bir heyet olarak Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e gelmişler, ardından da âilelerine dönüyorlardı. Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-onlara kendilerinden birisinin ezan okumasını emretti. Çünkü Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-, ne mukimlik, ne de yolculuk hallerinde ezan ve kâmet bırakmamıştır. Nitekim Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- yolculukları sırasında ezan okunur, bunun için de Bilal'e -Allah ondan râzı olsun- ezan okumasını emrederdi.

Ezanın hükmü konusunda doğru olan görüş; hem mukimlerin, hem de yocuların namaz için ezan okunması gerekir. Dolayısıyla iki namaz cem edilmedikçe, beş vakit namazın her birisi için ayrı ezan okunması gerekir. İki namazın cem edilmesi halinde ise, bir ezan yeterlidir. Fakat her namaz için kâmet getirilmesi gerekir." ("eş-Şerhu'l-Mumti"; c: 2, s: 42-46)

Allah Teâlâ en iyi bilendir.